

fiat, 17/10-66

15. n

KESTILÄ LIEVOPERÄ PÄIVÄRINNE 14

Kivikautinen asuinpaikka

(kaivauskertomus
A. Kehusmaa 1966)

TVH:n myöntämän määrärahan turvin suoritin kesällä 1966 Muinaistieteellisen toimikunnan toimeksiannosta kivikautisen asuinpaikan tutkimisen Kestilän Lievoperän Päivärinteessä. Paikan löytöhistoriikki sekä sijainti on selostettu esihist. os:n top. arkistossa olevassa tarkastuskertomuksessani v:lta 1965.

pitäjä: Kestilä
kylä: Mankila
tila: Päivärinne rn:o 24
om.: Soini Marjakangas os.: Pihkala KESTILÄ
peruskartta 341112, p712950 i45660
aikaisemmat löydöt KM 12903:1-2 , 16820:1-2
kesän 1966 kaivauslöydöt KM 17062:1-87

Päivärinteen tilan rakennukset ovat n. 120x150 m:n laajuisella ("laelta" n.50x60 m) mäellä, joka kohoaa n. 4 m ympäröivää tasais- ta maastoa korkeammalle. Uljuanoja tekee mäen kiertääkseen kaarroksen pohjoiseen, lähimpänä kumpareta oja on sen luoteispuolella, n. 100 m:n päässä. Kivikautinen asuinpaikka sijaitsee tilan asuinrakennuksen eteläpuolella olevalla rinteellä, joka viettää eteläkaakkonn. Rinne on raivattu suurimmalta osalta pelloksi, osa on jätetty joutomaaksi, jossa kasvaa nuorta männikköä. Pellon yläosa ja männikkö (ks. yleiskarttaa, liite n:o 1, ~~82~~^{83,5} m:n käyrän yläpuolella; myös kuvat 3-5) ovat kovin kivikkoisia, sen sijaan pellon alaosa on jokseenkin kivetöntä. Pellon kivettömyys ei johdu raivauksesta, isännän kertoman mukaan pellosta ei ole liiemmästi kiviä väännelty. Muualta koko mäki on kivikkoista.

Vahvimman asutusalueen selville saamiseksi kaivattiin rinteeseen kolme koeojaa, joiden suunta oli kohtisuorassa korkeuskäyriä vastaan, sekä lisäksi kaksi koeojaa, jotka olivat kohtisuorassa ensimmäisiä vastaan. (yleiskartta, liite 1, kuvat 1,2 ja 3-5, liite 7) Koeoja I suunnattiin kulkemaan sen kohdan kautta, josta kaksi ensimmäistä löytöä olivat tulleet (KM 12903:1-2, ruudun M:9 tienoilta) I oli 22 m pitkä ja sen jatkeelle, tien toiselle puolen, missä vietto alkaa tasaantua, 8 m:n päähän I:n kaakkoispäästä, kaivettiin vielä 2x1 m:n suuruinen koekuoppa (profiili, liite 2). Kun I:n löydöt olivat vähäiset, kaivettiin siitä itään 12 m:n päähän koeoja II, jonka pituus oli 14 m. (Pellon tästä laidasta, ruutujen S:11-12 tienoilta oli löytynyt KM 16820:2) Tästä koeojasta ei löytynyt kerrassaan mitään. Koeoja III kaivettiin 12 m:n pituisena I:stä vain 7 m lounaaseen, ja IV ja V kohtisuoraan III ja I vastaan niihin kohtiin, joista jotain oli löydetty. Kiinteitä muinaisjäännöksiä ja selvää likamaatakaan ei tavattu mistään koeojasta; pari palanutta kiveä oli

koeoja I:ssä ruutujen 6-8 alueella. Vaikka siis kiinteän asutuksen merkkejä ei tavattu juuri nimeksikään, paalutettiin irrallisten löydösten talteensaattamiseksi koeojien väliin jäävään suorakulmioon sekä koeoja III:n lounaispuolelle (ts. alueelle, jolle irralliset löydöt näyttivät keskittyvän) 54 m²:n suuruinen tasokaivaus. Turpeen poiston jälkeen kaivaminen suoritettiin pikkulastoilla. Kerrosjärjestys, joka ei ollut erityisen selvärajainen, käy parhaiten ilmi profiili- ja tasokartoista, liitteet 2-6. Kuten niistä näkyy, peltotöissä käännellyn kerroksen vahvuus vaihtelee muutamasta cm:stä pariin-kymmeneen cm:iin. Tuon multakerroksen alla oli miltei koko alueella vaalea huuhtoutunut kerros, jonka paksuus vaihteli myös huomattavasti (0-20 cm). Ruokamullan ja huuhtoutuneen kerroksen rajalla sekä myös huuhtoutuneeseen kerrokseen sekoittuneena oli siellä täällä mustaa nokimaata ja hiilenpalasia. Mitään nokimaakeskittymiä ei havaittu, eikä nokimaa näyttänyt ulottuvan peltotöissä liikuteltuja kerroksia syvemmälle, joten ei voida sanoa, oliko nokimaa kivikautisen asutuksen vai metsäpalojen tai nykyisen asutuksen aiheuttamaa. Näiden kerrosten alapuolella oli ruskeaa hiekkaa (kaiv.alueen länsikulmauksessa hiekkamoreenia; tasot 1-3, liitteet 4-6) joka sisälsi vielä löytöjä. Tuo hiekka ja hiekkamoreeni muuttui vähitellen syvemmällä hiesuksi ja hiesumoreeniksi, joka jo oli täysin löydötöntä.

Kaivausalueelta paljastui kaksi kiinteää asutusjälkeä: ruudussa K:8 n. 75x60 cm suuri läiskä punaiseksi palanutta hiekkaa; (taso 1, liite 4) se tuli näkyviin I kerroksessa heti vaalean huuhtoutuneen kerroksen alla ja ulottui II kerrokseen, sen paksuus oli keskeltä n. 8 cm. - Ruudussa J:7 paljastui III kerroksessa pieni pyöreä läikkä, jota voisi pitää paalunjälkenä. Jälki ulottui pystysuorana n. 25 cm ruskean hiekan alapuoliseen hiesuun. (ks. taso 3, liite 6)

Ennen kaivausalueen täyttämistä kaivettiin tarkistuksen vuoksi vielä lapioidilla "IV kerros" n. 15 cm vahvana (kuva 8, liite 8); siitä ei kuitenkaan löydetty enää mitään.

Kiintopisteinä käytettiin Päivärinteen asuinrakennuksen etelänurkasta 14 m eteläkaakkoon sijaitsevaa suurehkoa maakiveä. Sen korkeudeksi saatiin TVH:n Uljuan altaan padotuskorkeutta (~~79,0~~^{80,5} m ymp.) osoittavasta paalusta vaakiten ~~82,56~~^{84,06} m ymp. - Löytöjen alarajaksi saatiin n. ~~81~~^{82,5} m ymp. konf.
A.K.

Työt suoritettiin 21.6. - 4.7.1966. Kartanpiirtäjänä toimi yo. Kaija Saranka.

Helsingissä, 17.10.1966

Aimo Kehusmaa

Aimo Kehusmaa, hum.kand.

liitteet:

1-6: 6 karttapiirrosta

7-8: 8 valokuvaa (ff 31649-56)

21.

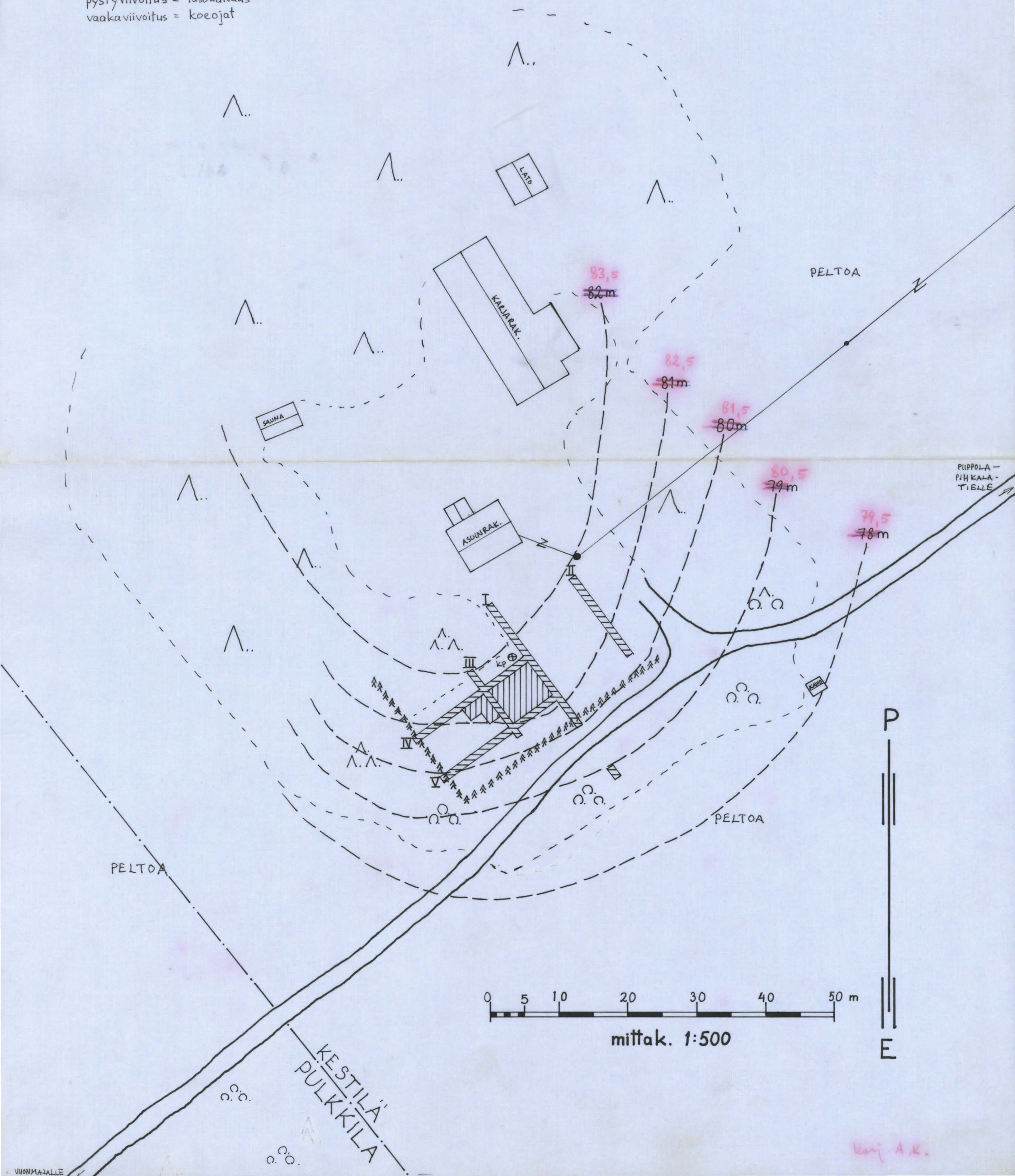
KESTILÄ LIEVOPERÄ PÄIVÄRINNE 14

A. Kehusmaa 1966

Yleiskartta 1:500

kertomuksen liite n:o 1

pystyviivoitus = tasokaivaus
vaakaviivoitus = koeojat

Kartta A.K.

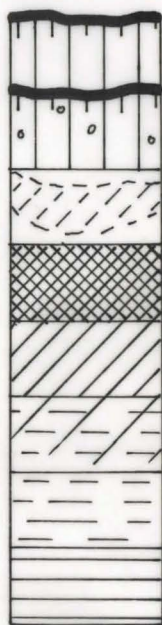
KESTILÄ LIEVOPERÄ PÄIVÄRINNE 14

A. Kehusmaa 1966

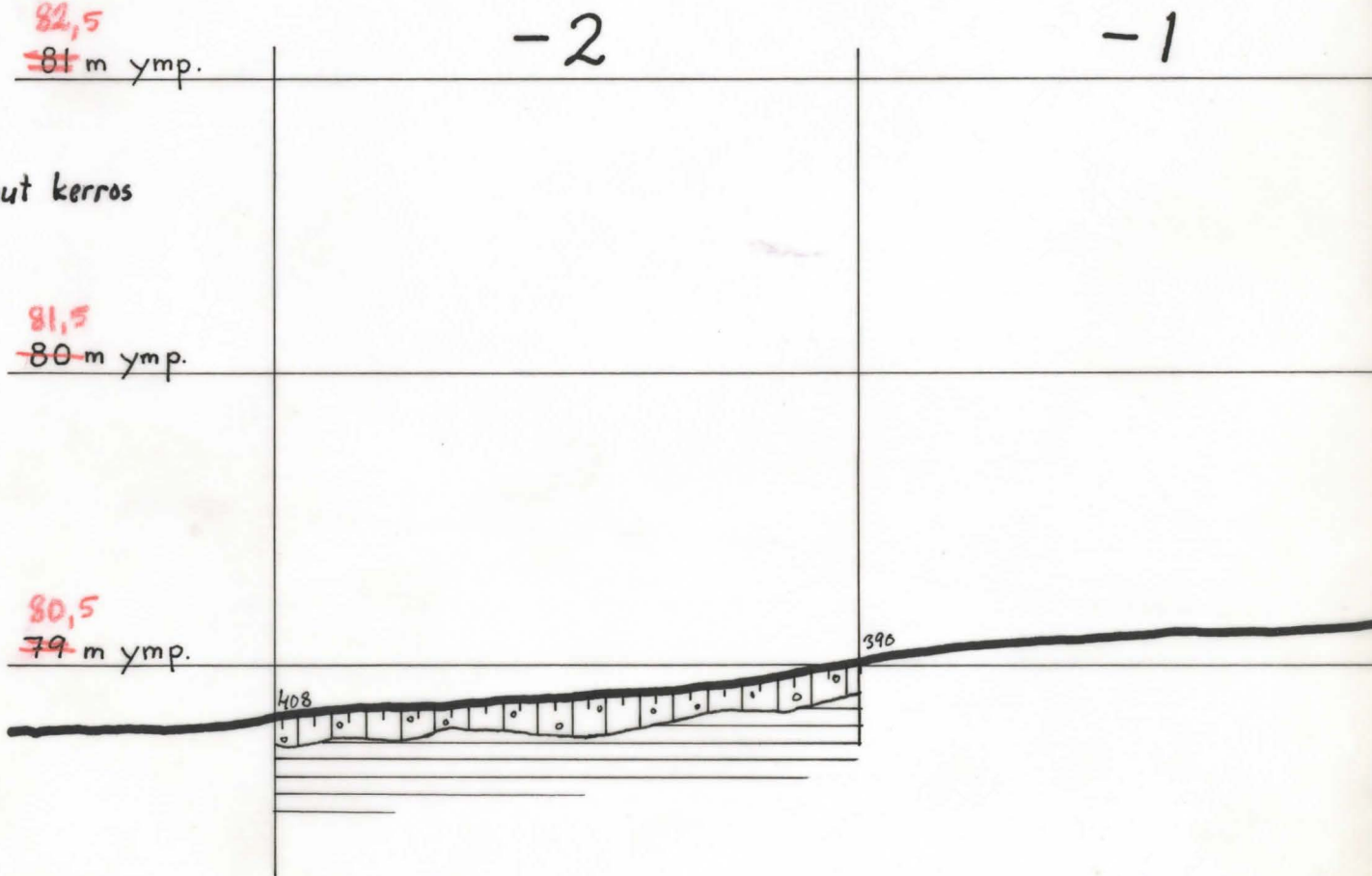
Profiili koeoja I:n länsiseinämästä
mittak. 1:25

kp=034 = ~~82,56~~ m ymp.
84,05

kertomuksen liite n:o 2

turve 82,5
 ruokamulta ~~81~~ m ymp.
 turve "moreenimulta"
 vaaleanharmaa huuhtoutunut kerros
 nokimaa
 hiekka 81,5
~~80~~ m ymp.
 hiesun sek. hiekka
 hiesu
 savi
80,5
~~79~~ m ymp.

83,5
~~82~~ m ymp.

4

1

2

3

275

333

347

373

TIE

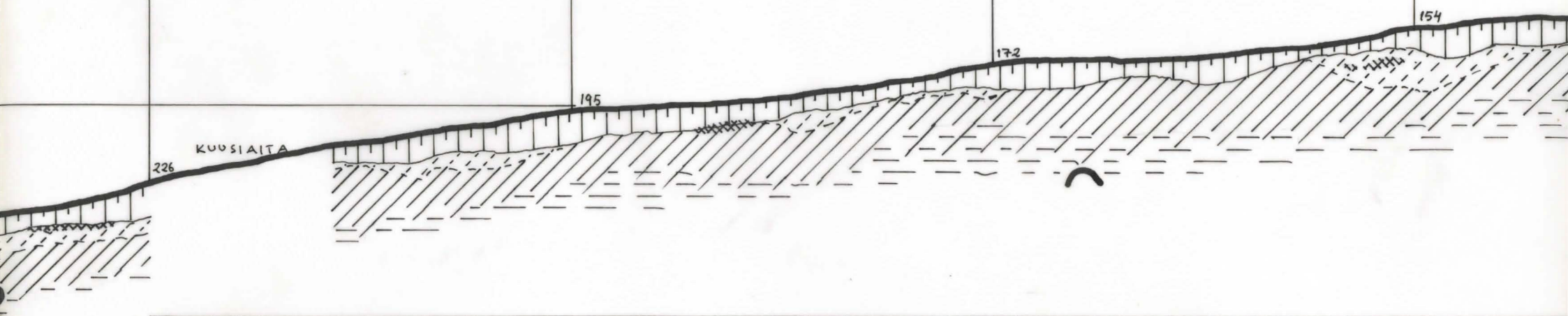

84,5
~~83~~ m ymp.

7

5

6

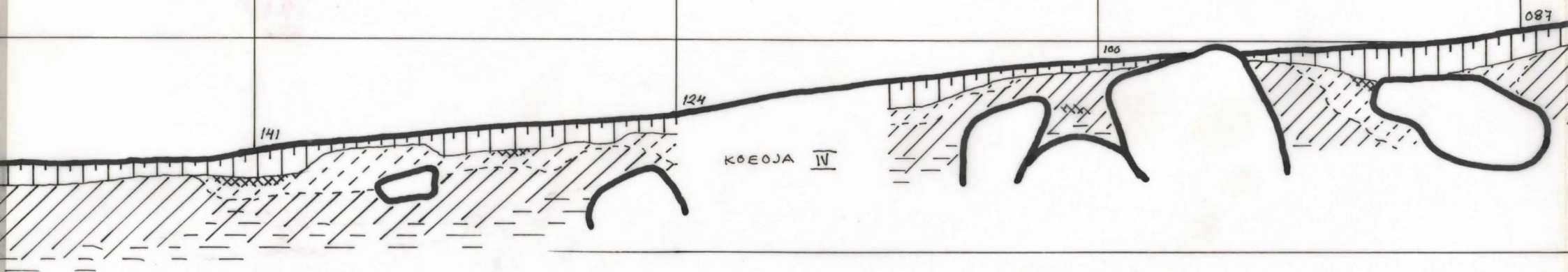
80,5
~~79~~ m ymp.

8

9

10

11

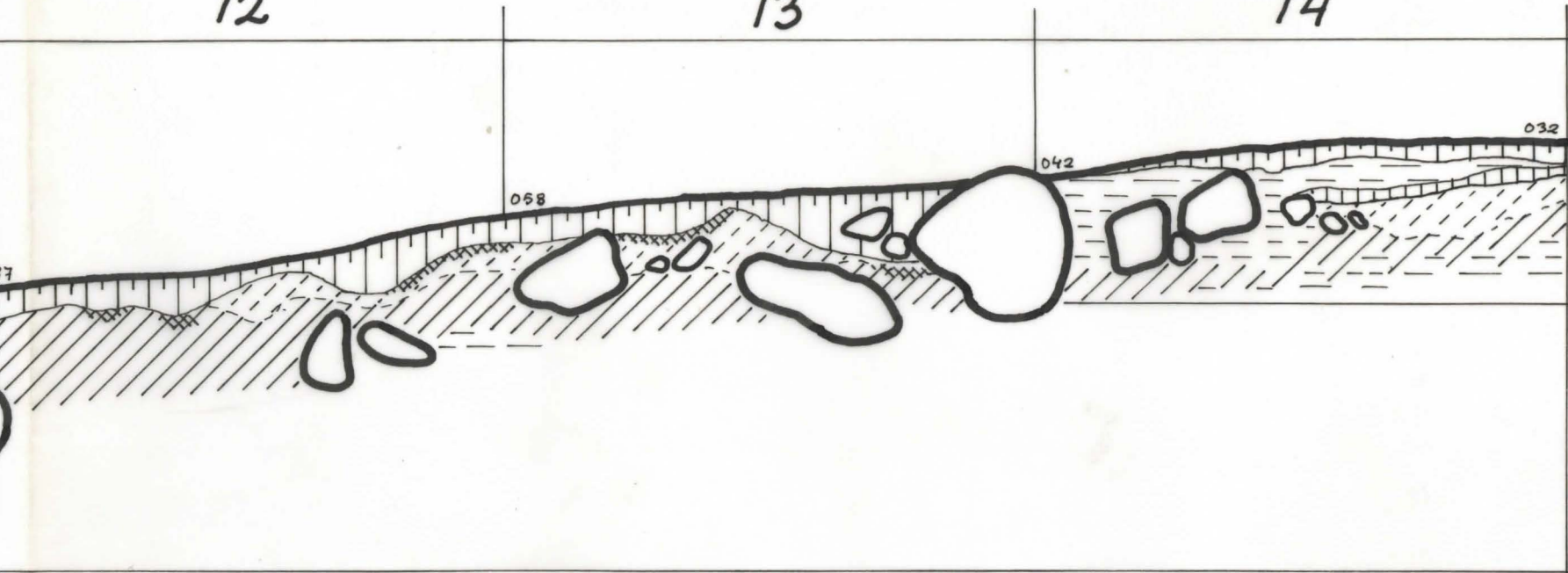

81,5
~~80~~ m ymp.

12

13

14

84,5
83 m ymp.

83,5
82 m ymp.

82,5
81 m ymp.

korj. A.K.

23.

KESTILÄ LIEVOPERÄ PÄIVÄRINNE 14

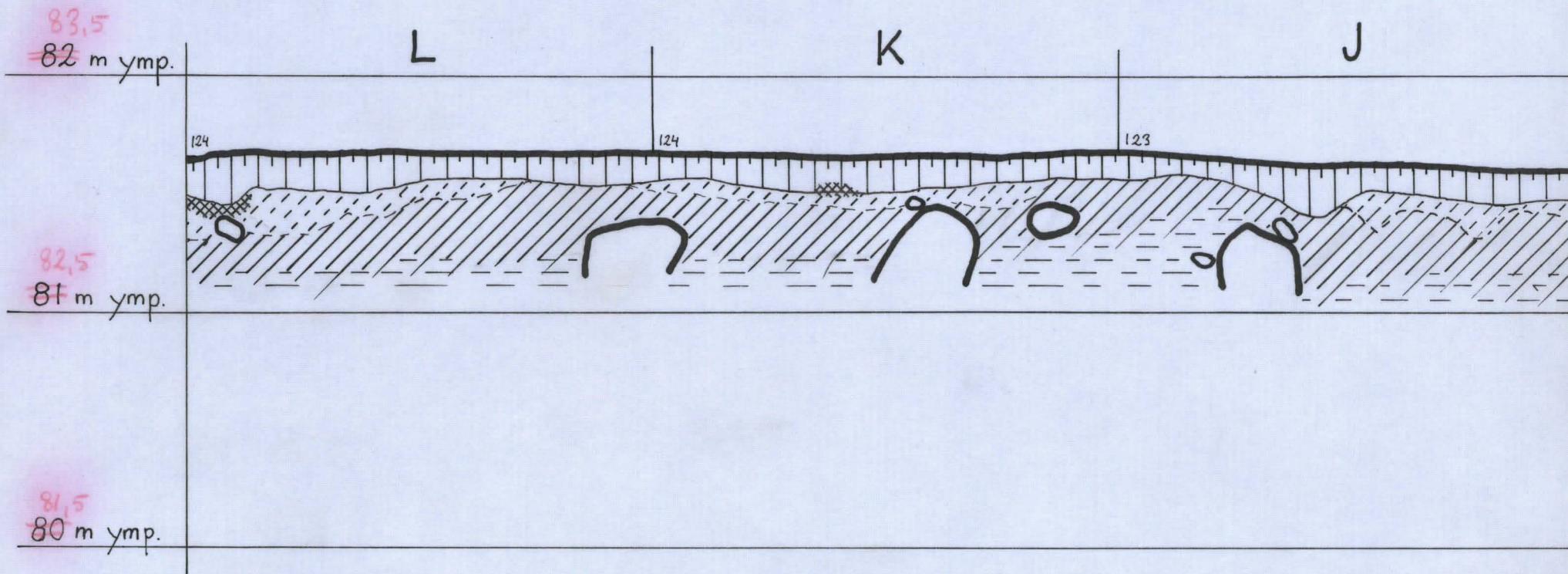
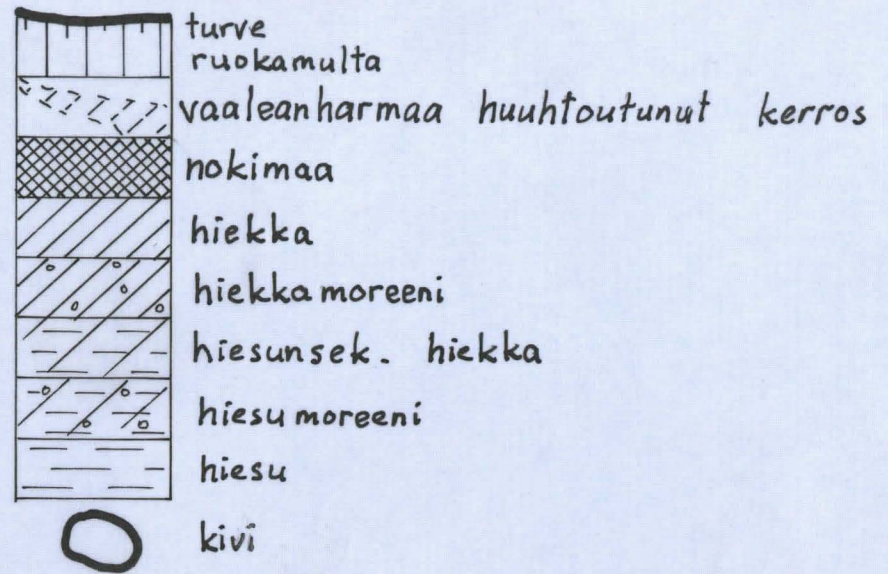
A. Kehusmaa 1966

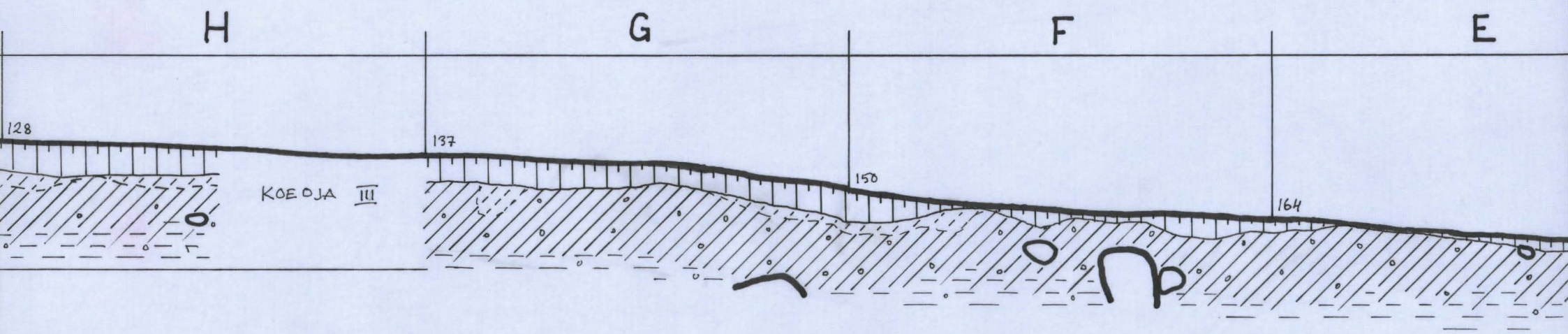
Profiili koeoja IV:n eteläseinämästä
mittak. 1:25

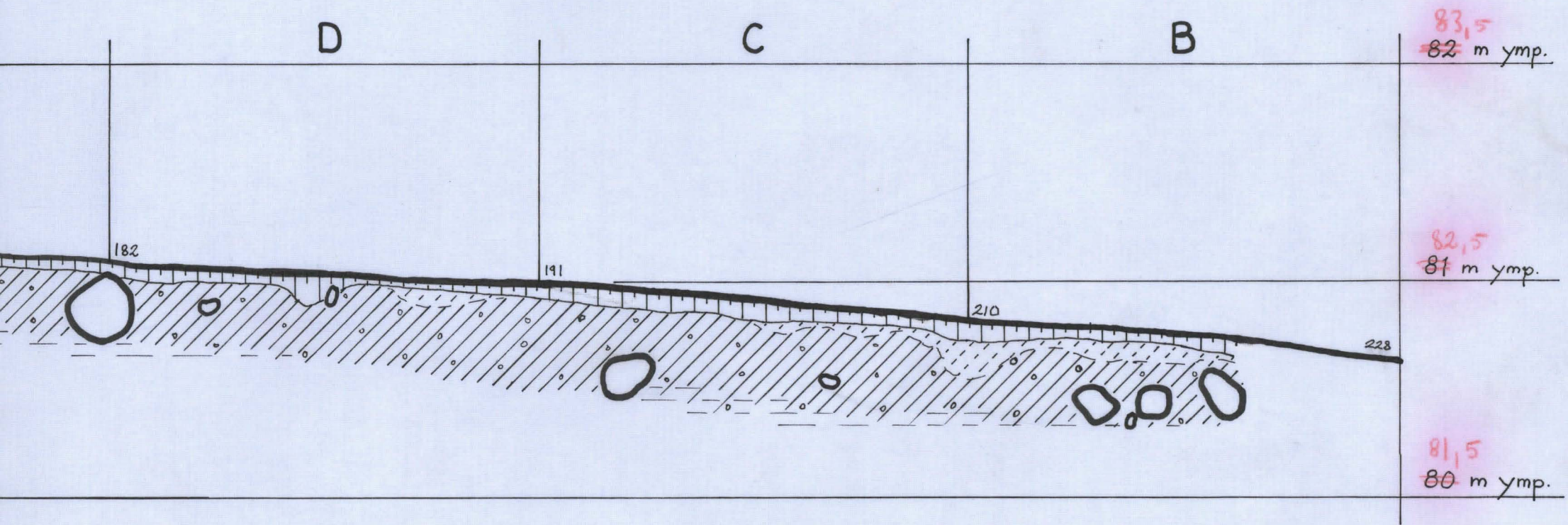
kp = 034 = 82,56 m ymp.

84,05

kertomuksen liite n:o 3

Emp. 114

KESTILÄ LIEVOPERÄ PÄIVÄRINNE 14

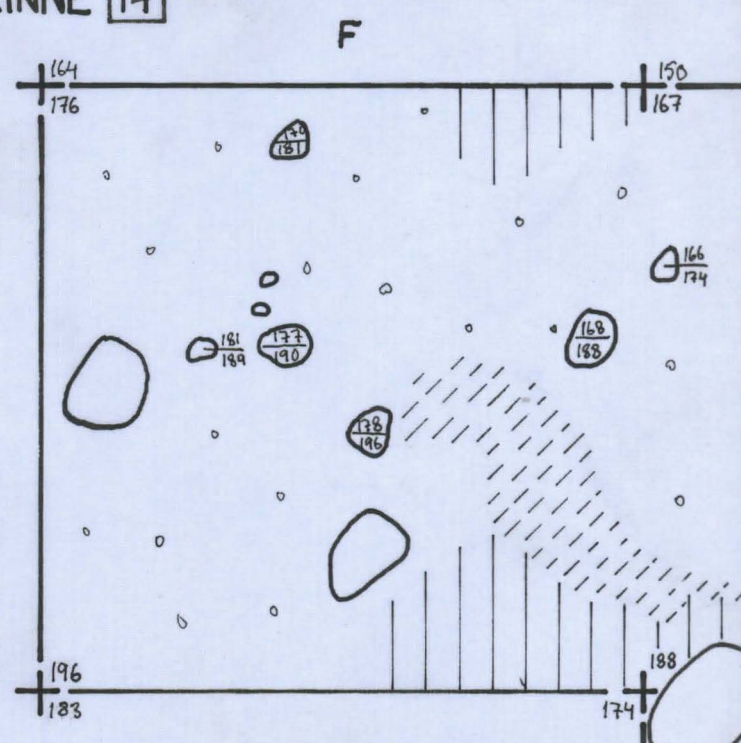
A. Kehusmaa 1966

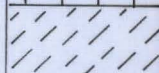

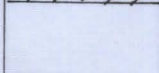
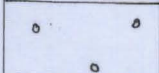

Taso 1.

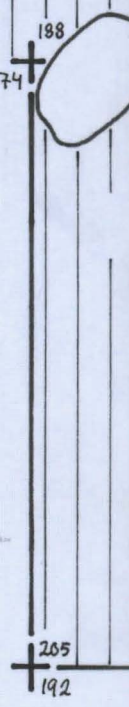
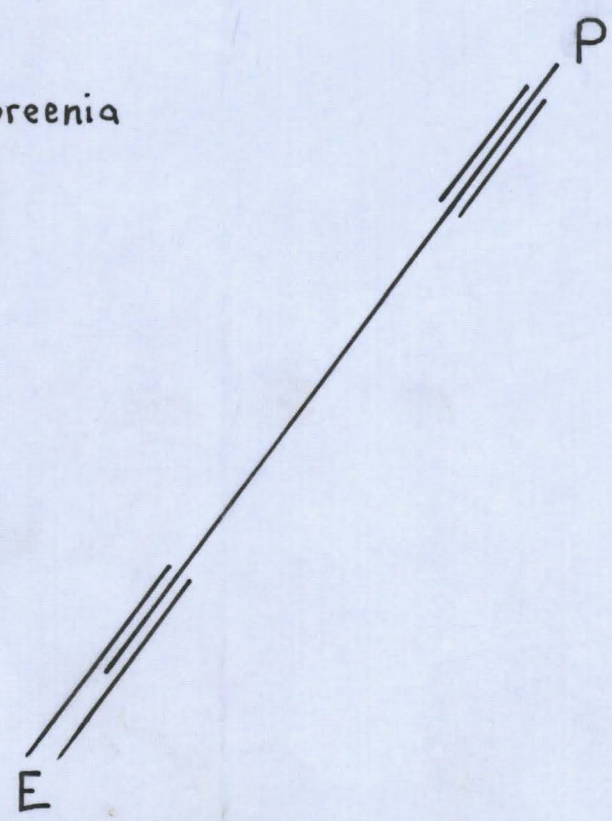
mittak. 1:25

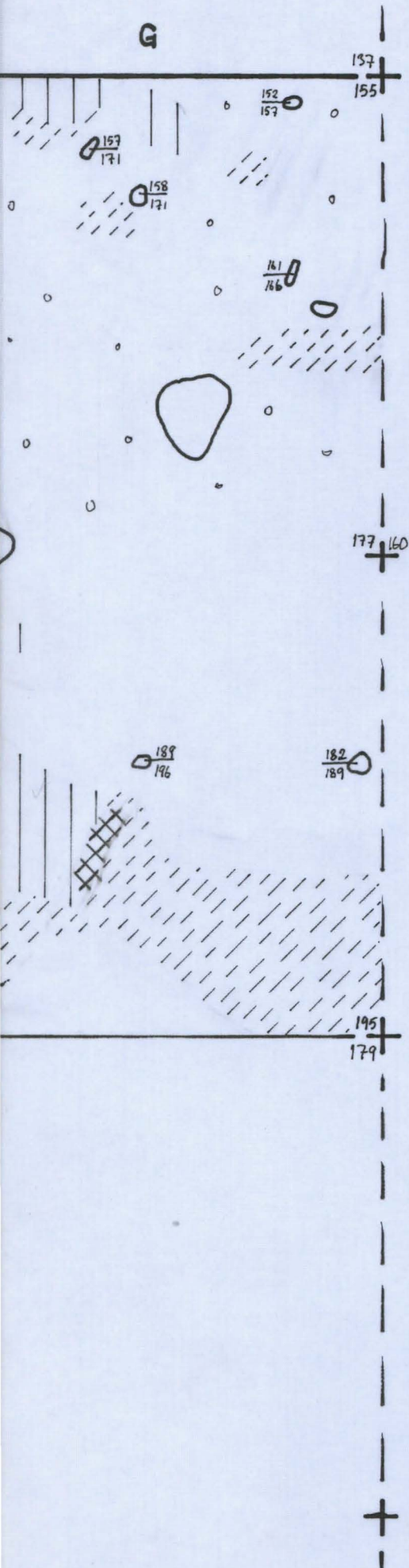
kp = 034 = ~~82,56~~ m ymp.
84,06

kertomuksen liite n:o 4.

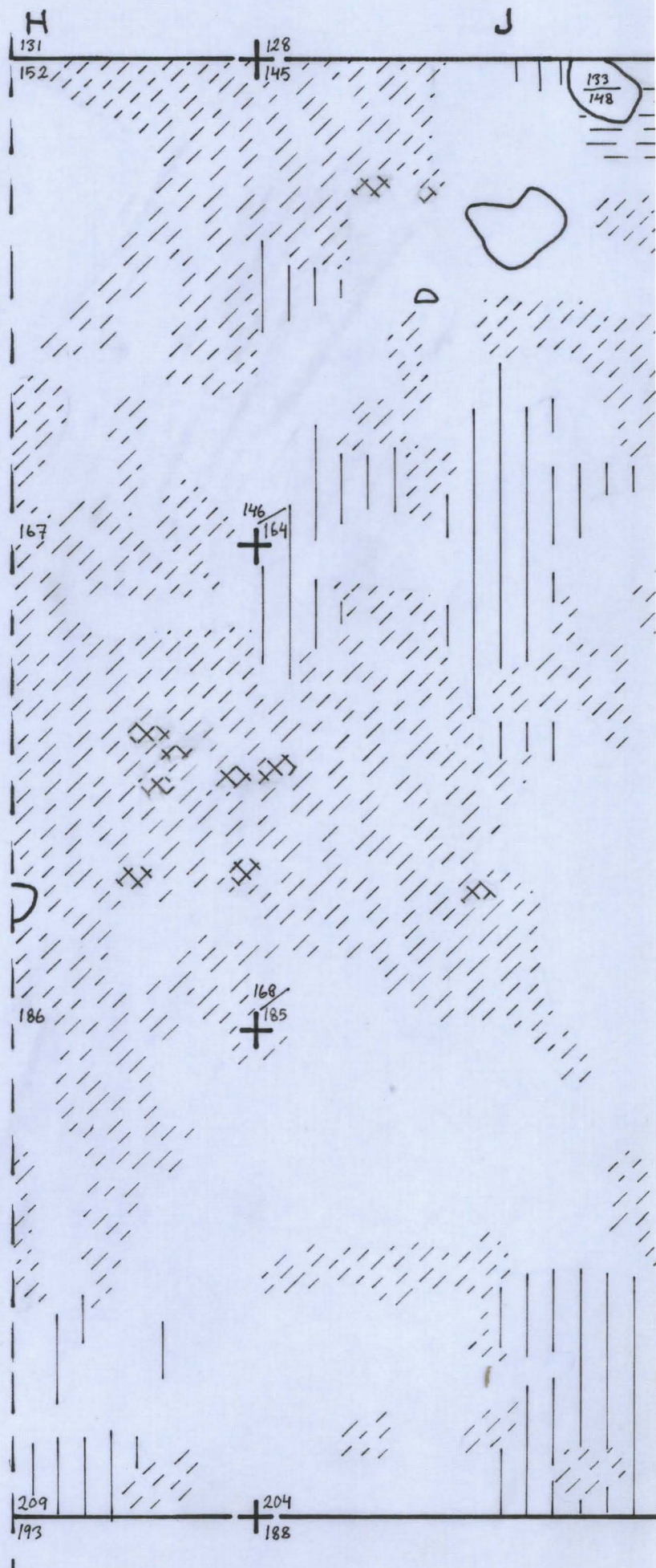

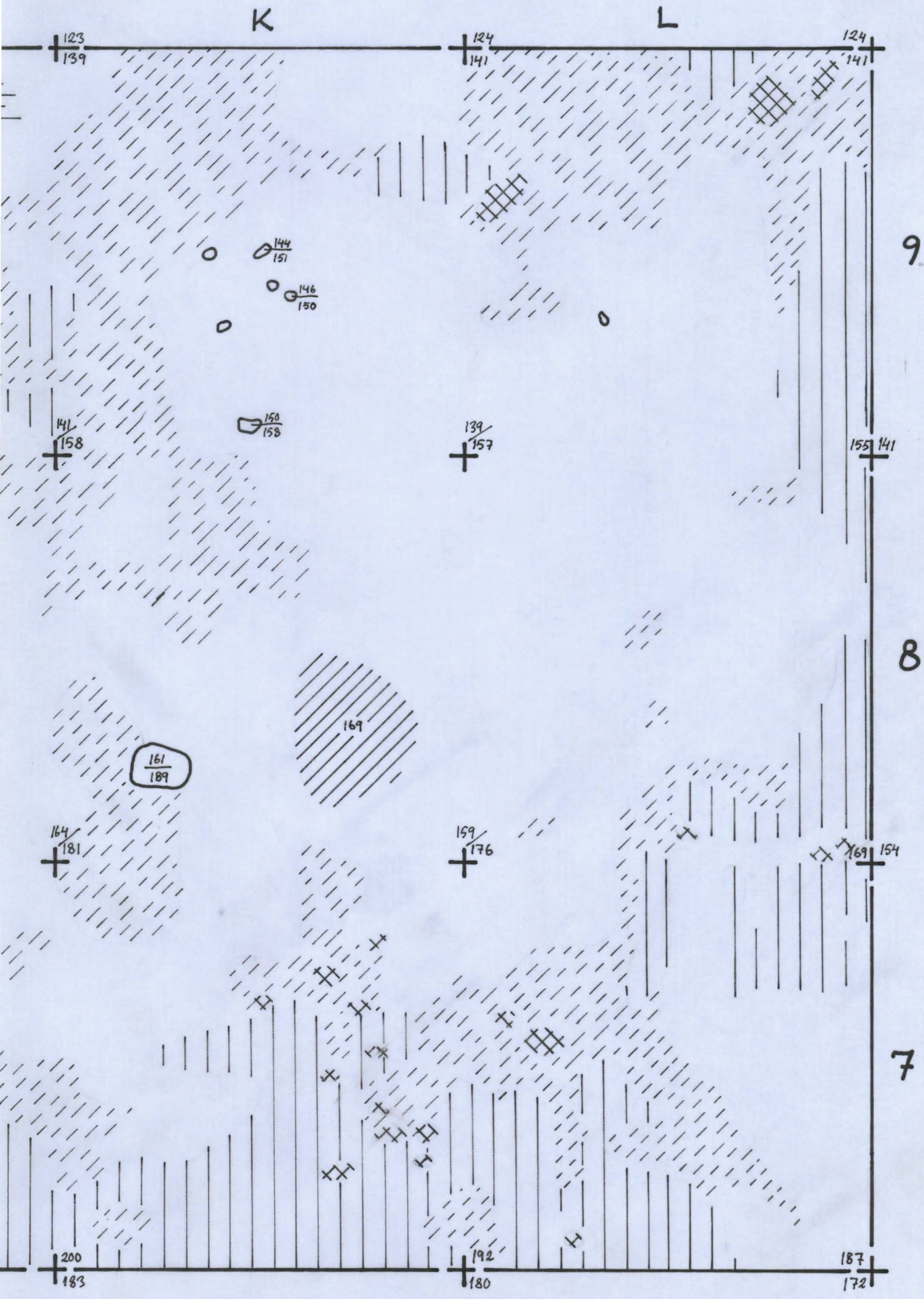
	multaa
	vaaleanharmaata huuhtoutunutta hiekkaa
	nokimaata
	punertavaa hiekkaa (palomaata)
	hiekkaa
	hiekkamoreenia
	kivi

KOE OJA III

KESTILÄ LIEVOPERÄ PÄIVÄRINNE 14

A.Kehusmaa 1966

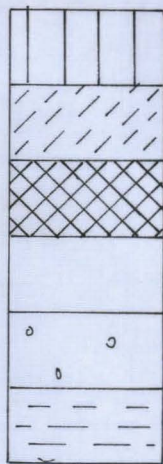
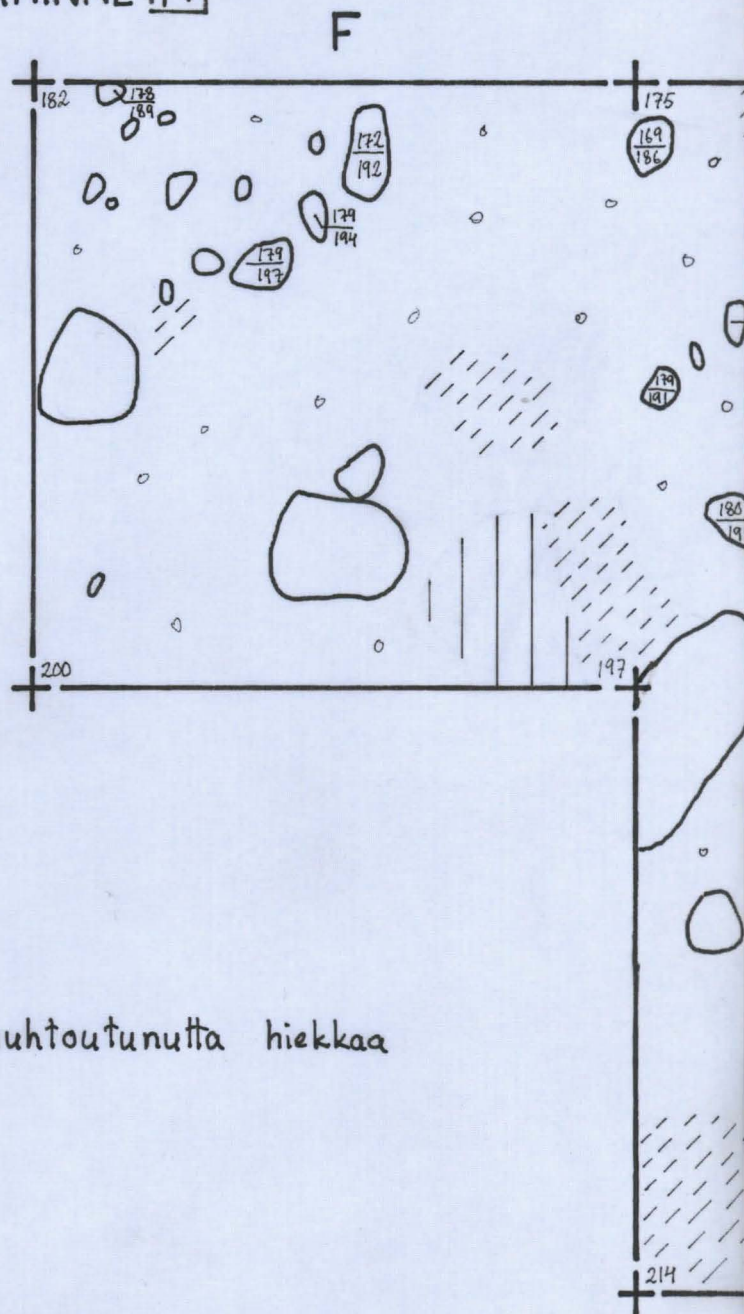
Taso 2.

mittak. 1:25

kp = 034 = ~~82,56~~ mymp.

84,06

kertomuksen liite n:o 5

multaa

vaaleanharmaata huuhtoutunutta hiekkaa

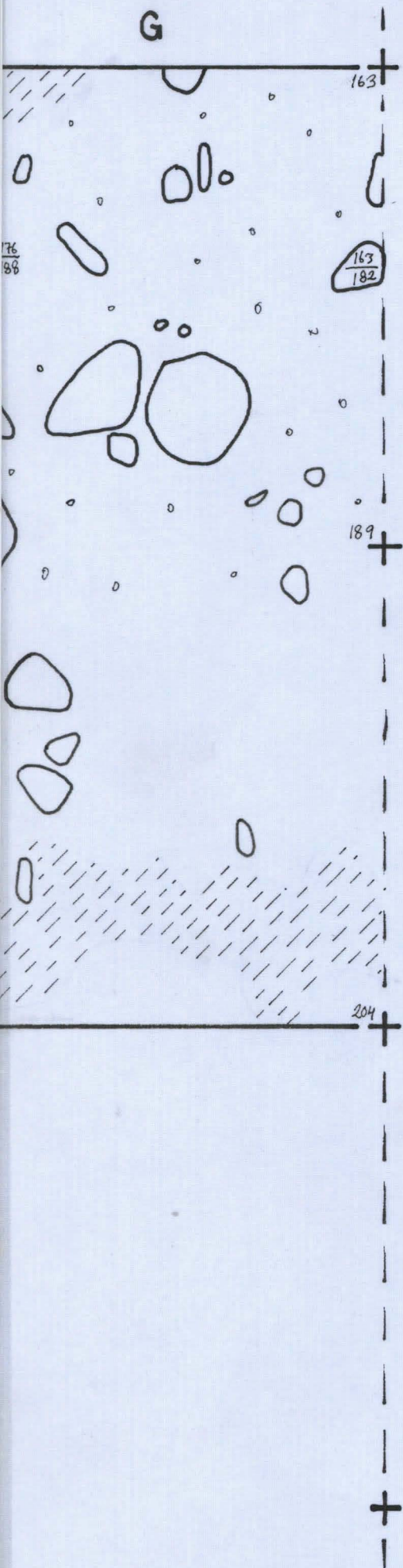
nokimaata

hiekkaa

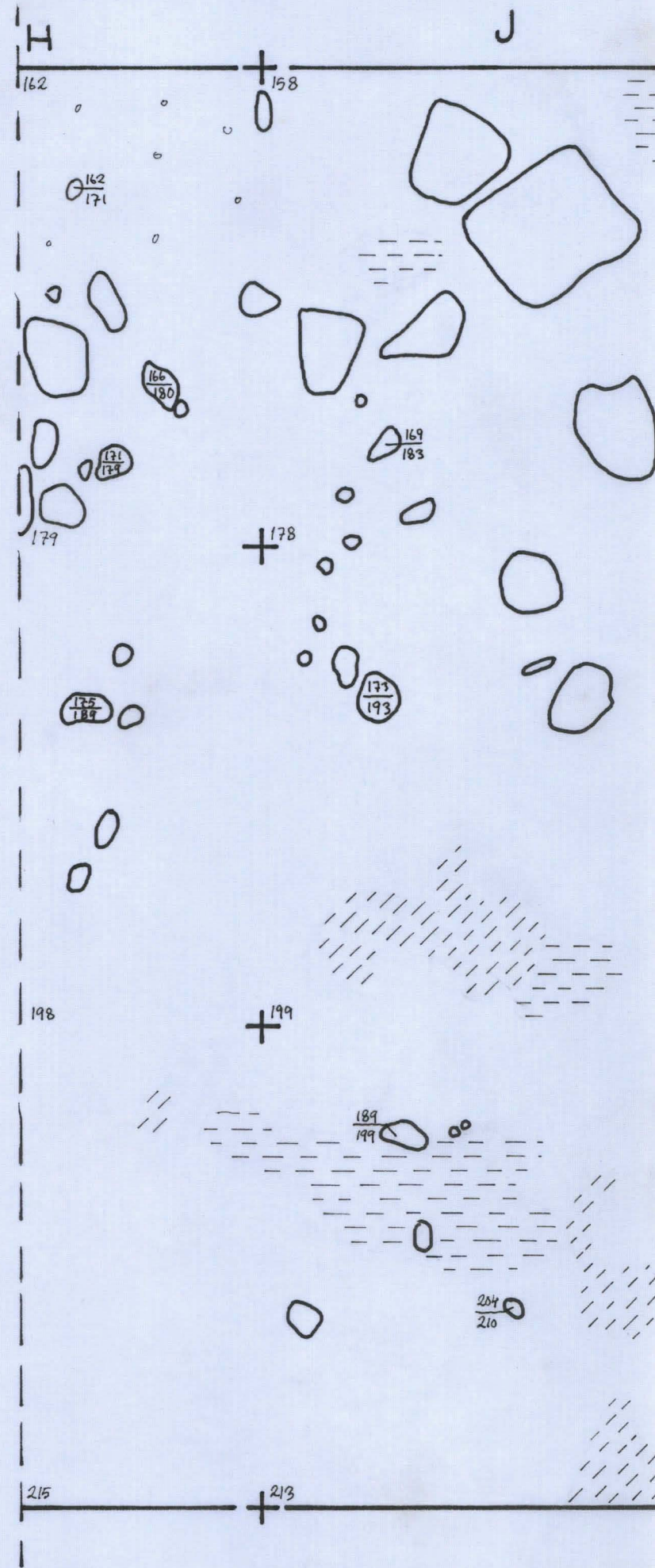
hiekkamoreenia

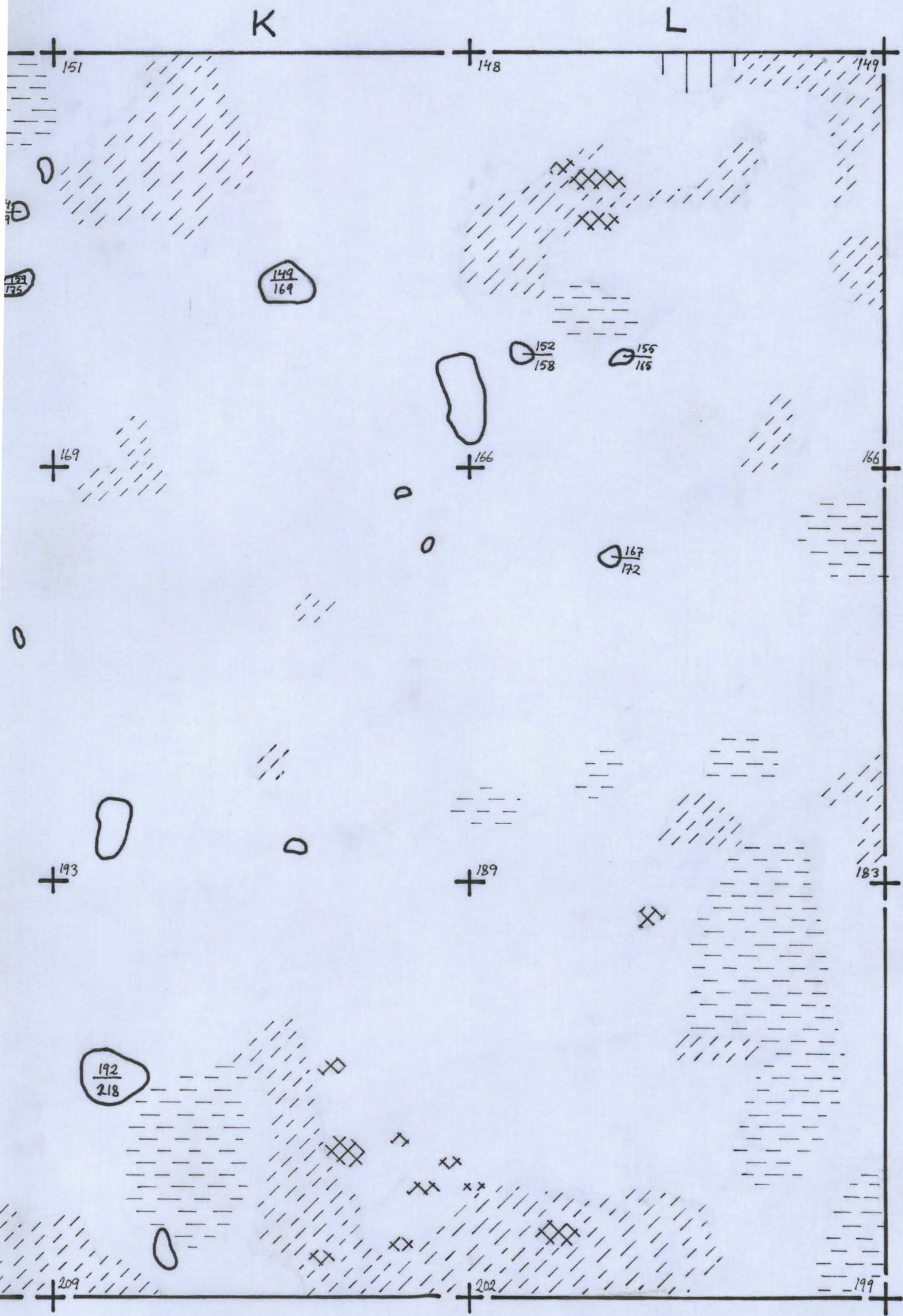
hiesun sek. hiekkaa

○ kivi

КОЕОЈА III

KESTILÄ LIEVOPERÄ PÄIVÄRINNE 14

A.Kehusmaa 1966

Taso 3.

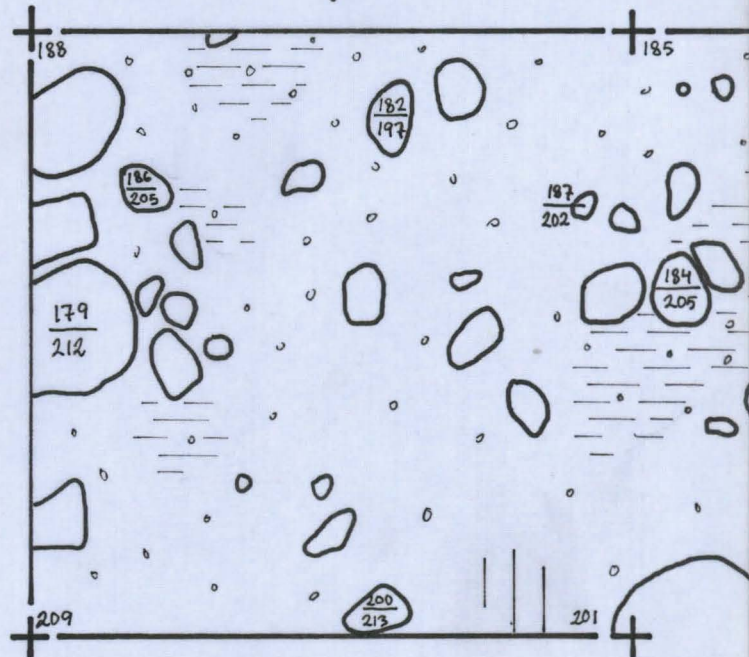
mittak. 1:25

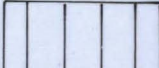

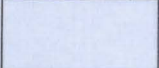

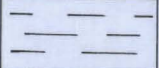
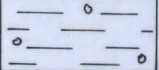

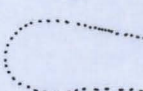
kp= 034 = ~~82,56~~ m ymp.

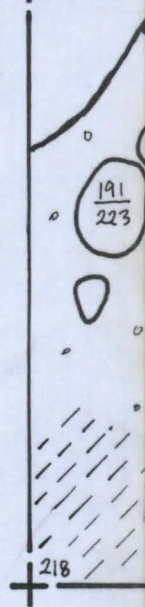
84,06

kertomuksen liite n:o 6

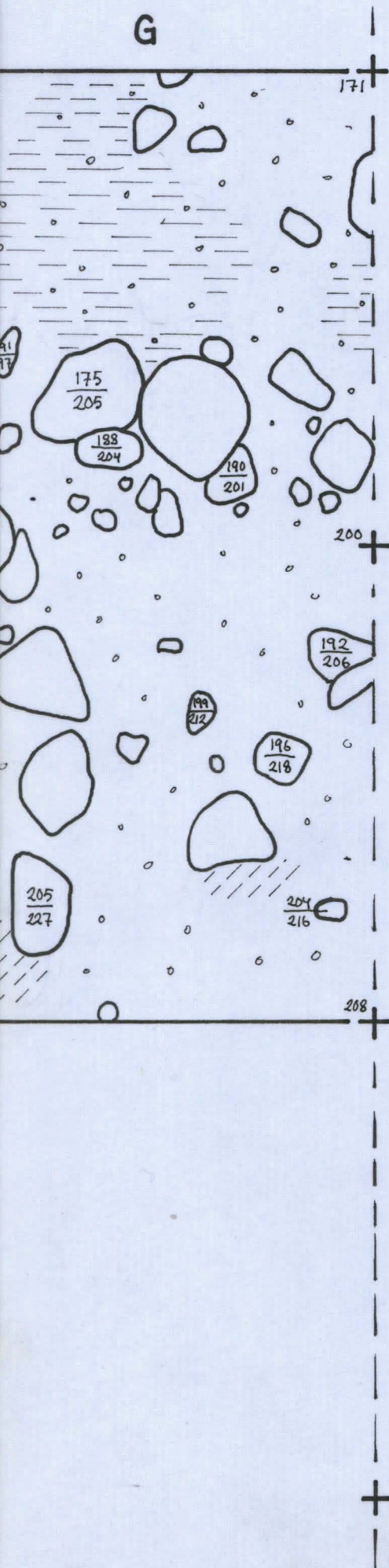
F

	multaa
	vaaleanharmaata huuhtoutunutta hiekkaa
	nokimaata
	hiekkaa
	hiesun sek. hiekkaa
	hiekkamoreenia
	hiesua
	hiesumoreenia
	kivi
	luunmurujen löytöalue

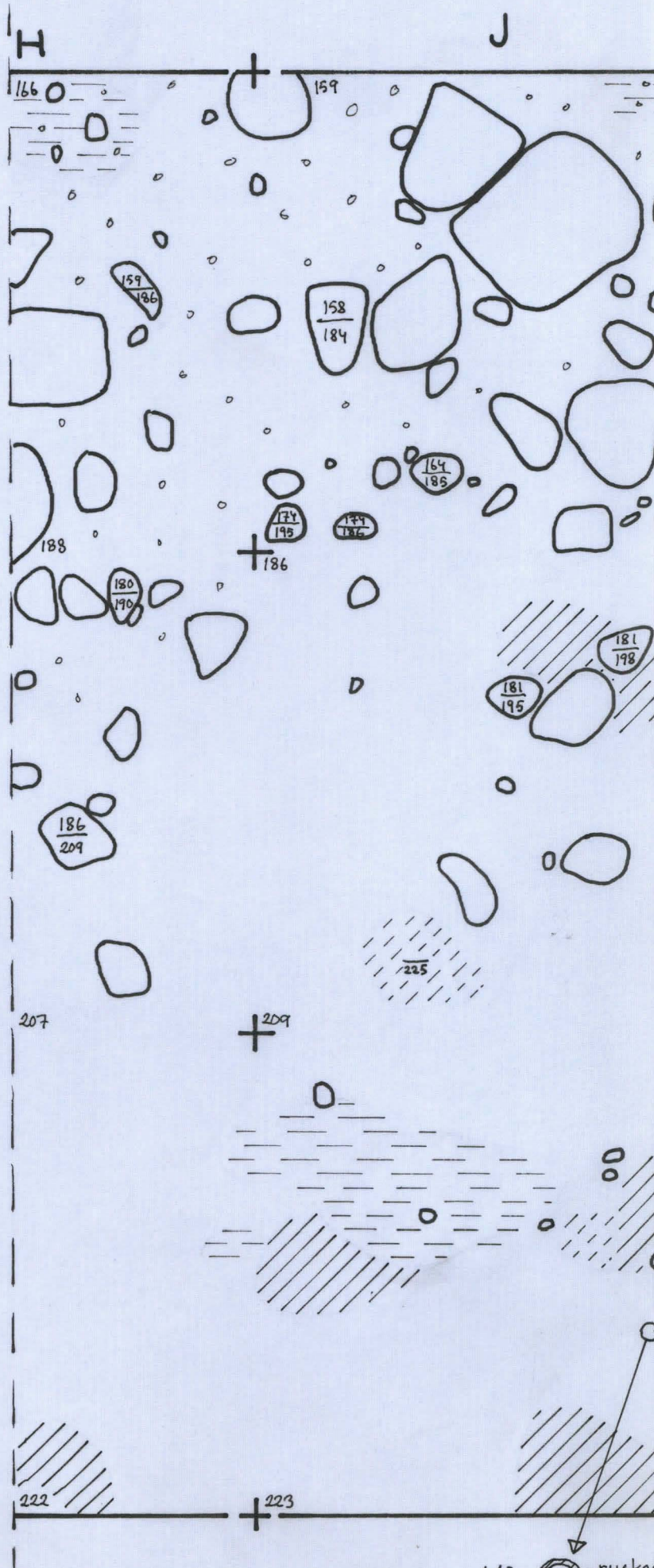

G

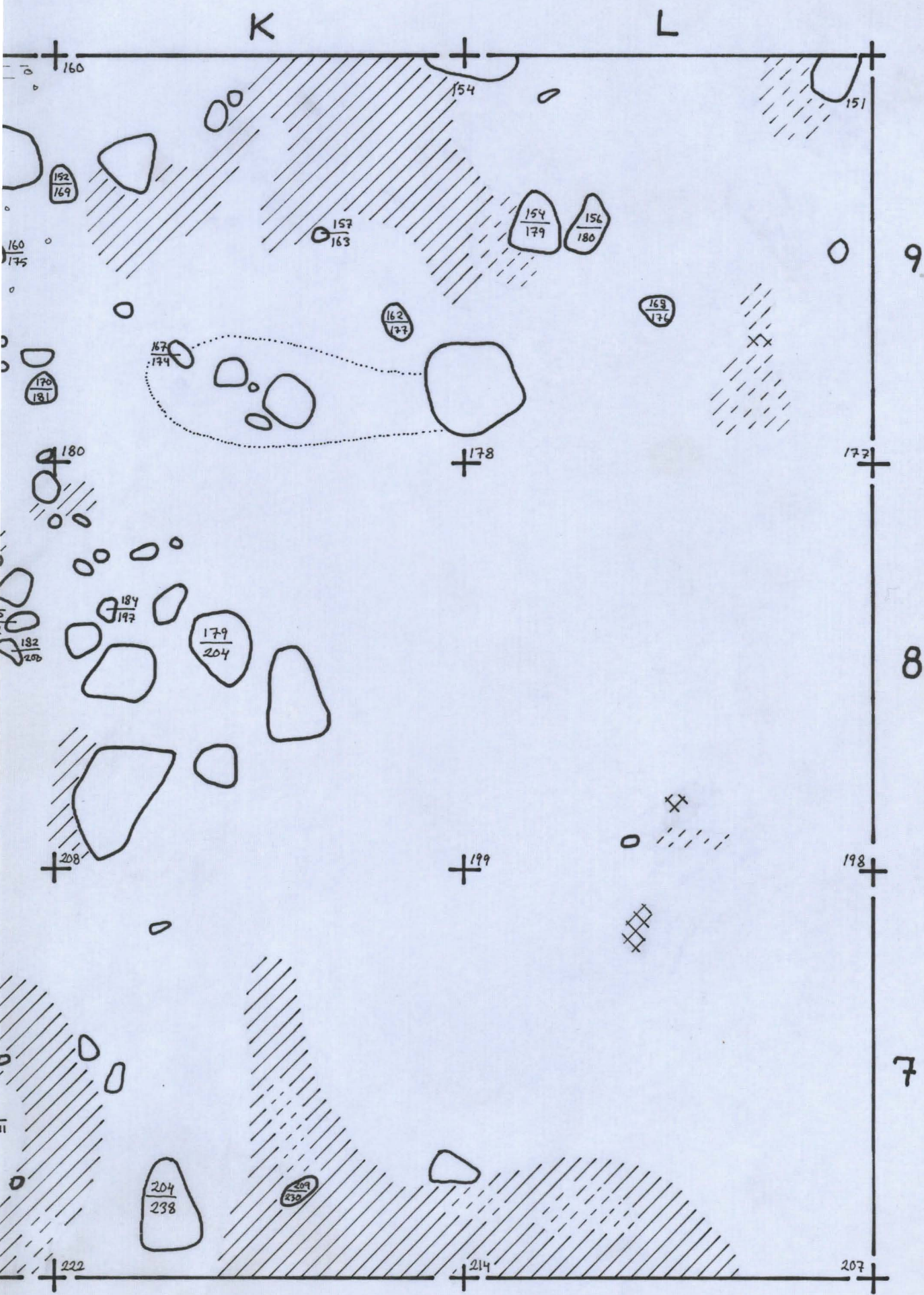

KOEOLA III

H

1:10 ruske
vaalea
hiltä

hiekkaa
 rmaata huuhouturutta hiekkaa

f 31649

Kuva 1. Koejaa I avataan.
Kuva Päivärinteen asuinrakennuksen
katolta etelään.

f 31650

Kuva 2. Koejaa III tutkitaan.
Kuva kuvassa 1. näkyvän pöllipinon
päättä pohjoiseen.

f 31651

f 31652

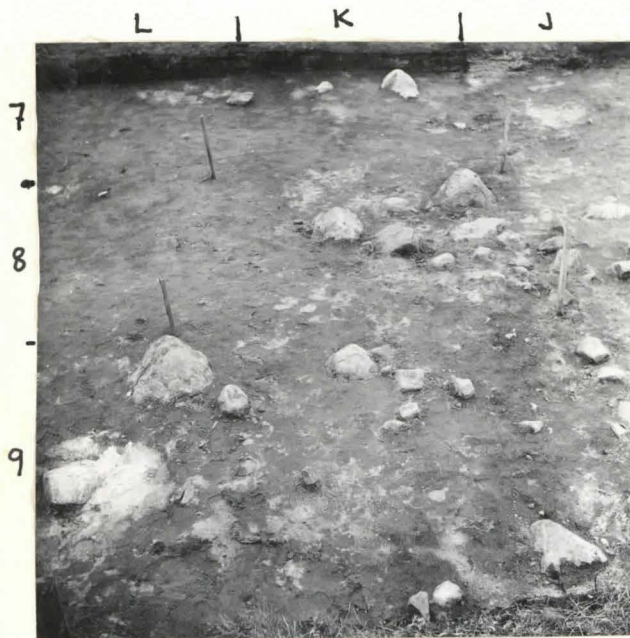
f 31653

Kuvat 3-5. Koejat on peitetty, tasokaivaus (1. kaivauskerros)
käynnissä. Kuvat. Päivärinteen katolta etelään.

f 31654

Kuva 6. Taso 2 kaivausalueen
itänurkasta katsottuna

f 31655

Kuva 7. Tasoa 3 kaivausalueen
luoteisreunalta nähtynä

f 31656

Kuva 8. Pohjan tarkistusta.
Kuva idästä.